

1602

El despatx

(ALDC, IX, F 9. El despatx és tancat)

En aquest mapa i comentari ens ocupem dels significants que corresponen al concepte “lloc on un director, un funcionari, un advocat, un metge, etc., despatxa els seus assumptes, treballa o rep els seus clients” (*DIEC*) i deixem per a un altre capítol el tractament de l'enllaç del so final $[-tʃ]$ seguit de mot començat per vocal (veg. mapa 1569 i també el mapa 1570).

En el sentit que hem assenyalat, molt general, es tracta d'un manlleu al cast. *despacho*, deverbal de *despachar*, verb que també existia en cat. amb els valors de ‘evacuar’, ‘expedir, donar curs a un negoci’, ‘matar’, var. de *espatxar*, potser der. de *DIS-IMPEDICARE (*DCVB*) o del fr. *dépêcher*, format com a antònim sobre el radical de *empêcher* ‘impedir’, llat. vg. IMPEDICĀRE, llat. cl. IMPEDĪRE ‘entrebançar’ (*DECat*). La forma *despatxo*, del ribagorçà, confirma la procedència castellana del mot. El ross. *bureau* (var. *breu* 7, *b[ü]reu*

3, 8) és una adaptació de l'oc. *burel* (< fr. ant.), amb vocalització de la *-l* final velar; en fr. modern és *bureau* que, des del significat primigeni de ‘tovalles de taula’, passant per ‘taula on es fan els comptes, on es delibera’, va desembocar en ‘oficina’.

Oficina, que prové del llat. OFFICĪNA ‘taller, fàbrica’, ha restringit el seu significat actualment a “lloc on es fa un dels serveis d'una administració” (*DIEC*) (var. *ofecina* 182, *ofi[θ]ina* 134); el tractament popular del mot *fassina* manté el significat originari de ‘fàbrica de licors destil·lats’ (cf. semblantment el tractament popular de l'it. *fucina* ‘fornal’), amb afèresi de la *o-* i dissimilació vocàlica (*ficina > *f[ə]cina*/*f[a]cina*), grafia que s'hauria de canviar per *fecina*. D'altra banda, l'alg. *ofici* 85 és pres de l'it. *uffizio*.

Despatx i *oficina* són mots normatius des del *DOrt*, 1917.

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALDC

